

Sygn. akt XXVII Ca 964/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVII Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Ewa Cylc
-----------------	------------------------

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2022 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 25 listopada 2021 r., sygn. akt II C 1859/20

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od powoda (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz pozwanego (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt XXVII Ca 964/22

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 05 marca 2020 roku (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwoty 400 euro wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 06 stycznia 2020 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu. Uzasadniając żądanie powódka wskazała, że jej poprzedniczka prawna M. S. zawarła z pozwaną linią lotniczą umowę przewozu, na podstawie której w dniu 13 października 2019 roku pasażerka podróżowała z H. do W.. Przedmiotowy lot uległ opóźnieniu, na skutek czego poprzednik prawny strony powodowej dotarł do portu docelowego z opóźnieniem przekraczającym 3 godziny. Wobec powyższego oraz w związku z zawartą umową cesji powodowi przysługuje roszczenie odszkodowawcze wynikające z przepisów rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91 [dalej jako: „Rozporządzenie nr 261/2004”].

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 30 marca 2020 roku w postępowaniu upominawczym Referendarz Sądowy orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, podnosząc zarzut braku legitymacji czynnej powódki oraz wyłączenia stosowania rozporządzenia 261/2004 do osób podróżujących bezpłatnie.

W piśmie z dnia 05 listopada 2020 roku pozwana podniosła, że lot z dnia 13 października 2019 roku był opóźniony w wymiarze nieprzekraczającym 3 godzin, tj. o 2 godziny 58 minut z uwagi na zaistnienie usterki samolotu oraz wniosła o miarkowanie kary ustawowej.

W odpowiedzi na przedstawione zarzuty strona powodowa zaprzeczyła twierdzeniom pozwanej i wskazała, że w sprawie nie zaistniały nadzwyczajne okoliczności uzasadniające zwolnienie przewoźnika od odpowiedzialności odszkodowawczej, a nadto zwróciła uwagę na bezzasadność zarzutu braku opóźnienia wynoszącego minimum 3 godziny.

Wyrokiem z dnia 25 listopada 2021 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie w sprawie o sygn. II C 1859/20 oddalił powództwo.

Od powyższego rozstrzygnięcia apelację wniósł powód, zaskarżając je w całości oraz zarzucając naruszenie:

1. art. 5 ust. 1 lit. c w zw. z art. 7 ust. 1 lit. a Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 poprzez jego niezastosowanie, co w konsekwencji doprowadziło do oddalenia powództwa i braku obowiązku wypłaty zryczałtowanego odszkodowania przez powoda, co w sytuacji, w której poprzednikowi prawnemu powoda przysługiwało odszkodowanie z tytułu dużego opóźnienia lotu;

2. art. 205(3) § 2 i 5 k.p.c. w zw. z art. 205(12) § 2 k.p.c. poprzez zwrócenie pisma przygotowawczego powoda z dnia 13 lipca 2021 r. i załączonych do niego dowodów m.in. pisma Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej (PAŻP) z dnia 31 maja 2021 r., złożonego w sprawie dot. tego samego lotu, toczącej się pod sygn. akt: I C 279/21, podczas gdy powód uprawdopodobnił, że powołanie tych dokumentów wcześniej nie było możliwe, ze względu na fakt, że pismo PAŻP zostało doręczone pełnomocnikowi powoda w dniu 12 lipca 2021 r.;

3. art. 205(3) § 5 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez zwrócenie pisma powoda z dnia 13 lipca 2021 r. i załączonych do niego dowodów, m.in. pisma Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej (PAŻP) z dnia 31 maja 2021 r., złożonego w sprawie dot. tego samego lotu, toczącej się pod sygn. akt I C 279/21, podczas gdy dowód ten potwierdza fakty mające istotne znaczenie dla sprawy;

4. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i brak jego wszechstronnego rozważenia, wyrażające się w niezasadnym przyjęciu, że opóźnienie nie przekroczyło trzech godzin względem pierwotnie planowanej godziny przylotu, podczas gdy z dokumentów, w tym w szczególności z pisma PAŻP wynika, że przylot planowany był na godzinę 15:29 UTC, a rzeczywisty plan przylotu to godz. 18:45 UTC (godzina zaciągnięcia hamulca).

Wobec tak sformułowanych zarzutów, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o oddalenie jej w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wywiedziona przez powoda jako bezzasadna podlegała oddaleniu, albowiem wydany wyrok w pełni odpowiada prawu.

Z uwagi, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy ograniczył uzasadnienie wyroku do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Na wstępie wskazać należy, iż Sąd Okręgowy w całości podzielił ustalenia faktyczne, dokonane w sprawie przez Sąd Rejonowy, czyniąc je jednocześnie podstawą swojego rozstrzygnięcia. Sąd I instancji, w wyniku prawidłowo przeprowadzonego postępowania dowodowego, ustalił wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, które znajdowały odzwierciedlenie w całokształcie zaoferowanego przez strony materiału dowodowego. Jednocześnie na podstawie tak przeprowadzonego postępowania dowodowego i zgromadzonych dowodów, Sąd I instancji wywiódł trafne wnioski i oceny prawne, które Sąd Okręgowy w całości podziela.

Przystępując do rozpoznania apelacji, w pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutu naruszenia prawa procesowego, gdyż wnioski determinują rozważania co do pozostałych zarzutów apelacyjnych, bowiem nieobarczone błędem ustalenia faktyczne, będące wynikiem należyście przeprowadzonego postępowania mogą być podstawą oceny prawidłowości kwestionowanego rozstrzygnięcia w kontekście twierdzeń o naruszeniu przepisów prawa materialnego.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy skrupulatnie i wszechstronnie rozważył cały zebrany w sprawie materiał dowodowy, wyciągając z jego analizy logiczne i poprawne wnioski, a zatem wbrew twierdzeniom apelującego nie dopuścił się w tym zakresie naruszenia dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c.

Skarżący, kwestionując w apelacji orzeczenie Sądu I instancji, w istocie ograniczył się do przedstawienia swojej oceny materiału dowodowego, z której - jego zdaniem - wynikają wnioski odmienne od wyprowadzonych przez Sąd Rejonowy. Tak skonstruowana apelacja nie mogła skutecznie podważyć ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji, który w uzasadnieniu wyroku odniósł się do przeprowadzonych w sprawie dowodów i ocenił je we wzajemnym powiązaniu, nadto szczegółowo wyjaśnił, jakie fakty i w oparciu, o które z przedstawionych mu dowodów ustalił stan faktyczny. Zdaniem Sądu Okręgowego w tym zakresie Sąd Rejonowy nie dopuścił się żadnych naruszeń. Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia Sądu Rejonowego odnośnie planowanej godziny przylotu spornego rejsu jako godzinę 15:50 UTC; oraz faktycznej godziny przylotu - 18:49 UTC (moment otwarcia drzwi samolotu). Powyższe wynika zarówno z przedstawionego przez skarżącego dowodu – voucher'a – k. 11, wskazujący godzinę planowanego przylotu jako godz. 17:50 czasu lokalnego (15:50 UTC); oraz z dowodów przedstawionych przez pozwanego: flight actual page – k. 53, wydruk siatki operacyjnej – k.61, z których wynika że lot nr (...) miał planowo dolecieć do W. o godz. 15:50, zaś faktycznie przybył o 18:48 (godzina zaciągnięcia hamulca ręcznego); zaś przedłożony przez stronę pozwaną wydruk depeš (...) z systemu – k. 54-59 wskazuje na godz. 18:49 jako godzinę otwarcia drzwi samolotu. Sam skarżący w toku postępowania powoływał się właśnie na ten moment, jako rozstrzygający czas przylotu, dlatego też takie ustalenie Sądu I instancji w ocenie Sądu Okręgowego jest jak najbardziej prawidłowe.

Powyższej oceny nie mógł zmienić dowód z dokumentu PAŻP z dnia 31 maja 2021 r., stanowiący w ocenie skarżącego, koronny argument zasadności powództwa. W tym zakresie Sąd Okręgowy podziela dokonaną przez Sąd I instancji ocenę pisma skarżącego z dnia 13 lipca 2021 r., zawierającego ww. dokument jako spóźnionego, a tym samym zasadność jego zwrotu. Jak wynika z analizy akt sprawy, powód dwukrotnie zobowiązany był do przedstawienia wszystkich twierdzeń i dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. Przedmiotowe pismo zostało złożone po upływie przepisanej terminu. Jako uzasadnienie złożenia go po terminie, skarżący wskazał, iż jego wcześniejsze złożenie nie było możliwe, z uwagi na otrzymanie pisma PAŻP dopiero w dniu 12 lipca 2021r.

Wprowadzając zasadę, że twierdzenia i dowody zgłoszone po terminie określonym w zarządzeniu zobowiązującym do złożenia pisma przygotowawczego podlegają pominięciu w dalszym toku postępowania, wskazano jednocześnie na okoliczności pozwalające sądowi uwzględnić nowe twierdzenia i dowody, choć zostały zgłoszone po terminie.

Są to tzw. okoliczności egzoneracyjne, składające się na tzw. klauzule salwatoryjne, określane również mianem klauzul rozluźniających (por. T. Zembrzuski, *Koncentracja*, s. 62 i n.). Przyczyny, które uniemożliwiły stronie powołanie faktów i dowodów w terminie na złożenie pisma przygotowawczego przewidzianego w art. 2053 § 2, mogą być zróżnicowane. Ich zasadność podlega każdorazowej, indywidualnej ocenie sądu, uwzględniającej realia konkretnego przypadku. Przede wszystkim będą to sytuacje, w których okoliczność faktyczna albo środek dowodowy nie były stronie znane lub nie były dla niej dostępne, np. zaginięcie i odnalezienie dokumentu, późniejsze odkrycie świadka zdarzenia, czasowa niemożność ustalenia personaliów lub adresu świadka (M. Manowska, w: M. Manowska, *Komentarz KPC*, t. I, 2015, art. 47912, Nb 6; por. także wyr. SN z 6.4.2006 r., IV CSK 182/05, *Legalis*). W obecnej literaturze jako przypadek, w którym wcześniejsze powołanie dowodów nie było możliwe, podaje się przede wszystkim późniejsze odnalezienie dowodu mającego istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (S. Jaworski, *Kodeks*, art. 20512, Nb 1). Należy jednak przyjąć, że obejmuje to także sytuacje, gdy w dacie upływu terminu do złożenia pisma przygotowawczego pod rygorem z art. 205(3) § 2 dowód istotny dla rozstrzygnięcia sprawy jeszcze nie istniał.

Przedstawiony przez skarżącego dokument w postaci pisma PAŻP nie zawierał nowych okoliczności, ani nie był istotny dla rozstrzygnięcia sprawy. Wbrew twierdzeniom skarżącego, odmienne godziny planowanego lotu nie stanowią nowej okoliczności. Ich różnica nie wynika z całą pewnością z „wiadomości specjalnych posiadanych przez PAŻP”, ujawnionych dopiero w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, sygn. I C 279/21, dla potrzeb którego został wytworzony. Przewoźnik lotniczy w planie lotu (...) wyznacza planowe godziny lotu. Plan lotu natomiast składany jest następnie służbom kontroli ruchu lotniczego, w tym Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej. Planowe godziny lotu wskazane przez przewoźnika, mogą różnić się od tych wskazanych przez PAŻP z uwagi na inny sposób ich liczenia. Przewoźnik lotniczy wskazuje planowe godziny rejsu według operacyjnego czasu lotu - jest to tzw. rozkład handlowy rejsu. Podane przez PAŻP godziny obliczane są na podstawie innych danych – planu lotu (...), tj. planowanej godziny odblokowania lotu (...) oraz przewidywanej długości lotu (...) (nieuwzględniającej czasu kołowania). Przewoźnik konstruując rozkłady lotów posługuje się danymi statystycznymi o czasach blokowych (a nie przewidywanej długości lotu (...)). Zatem podane przez PAŻP godziny wynikają z planowanego startu i przewidywanej długości lotu, a tym samym nie mogą stanowić punktu wyjścia do ustalenia opóźnienia danego lotu.

Jak już wyżej wskazano, planowa godzina przylotu do miejsca docelowego została wskazana w flight actual page – k. 53 oraz w wydruk siatki operacyjnej – k.61. Ponadto sam powód do dnia 13 lipca 2021 r., tj. do czasu wniesienia pisma przygotowawczego wraz z dokumentem PAŻP, nie kwestionował godziny 15:50 jako planowej godziny przylotu, samodzielnie tę godzinę wskazując za pośrednictwem dołączonego do pozwu voucher'a (k. 11). Tym samym Sąd I instancji prawidłowo ustalił zarówno planowe godziny rejsu, jak i faktyczne godziny dotarcia do miejsca docelowego, przesądzając iż opóźnienie rejsu o numerze (...) wynosiło 2,59 godz.

W myśl art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 261/2004, w przypadku odwołania lotu (lub dużego opóźnienia – co wynika z wyroków Trybunału Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 2009 r., C-402/07 i C-432/07 i z dnia 23 października 2012 r., C-581/10) obsługujący przewoźnik lotniczy powinien wypłacić pasażerowi odszkodowanie na zasadach określonych w art. 7 w kwocie zależnej od długości trasy przelotu. Trybunał Sprawiedliwości zdecydował, iż prawo do odszkodowania musi zostać przyznane pasażerom, których loty zostały opóźnione o co najmniej trzy godziny, określając w ten sposób znaczne opóźnienie. A contrario w przypadku opóźnienia wynoszącego mniej niż 3 godziny, odszkodowanie nie przysługuje.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c., orzekając o kosztach postępowania odwoławczego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3 w zw. z §10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.